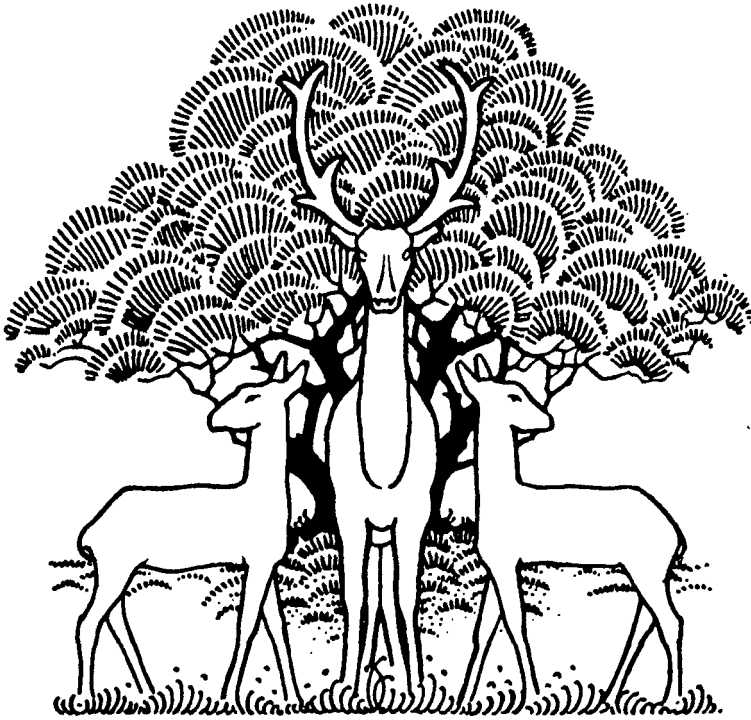

„de Schouw“

Vereniging van
Vrienden
van de
HOGE VELLUWE

Z O M E R - S C H O U W

1 9 5 5

Denkt allen om de
VEERTIENDE "HOGE-VELUWE"-DAG
Zaterdag 4 Juni om twee uur
verzamelen in Rijzenburg

U I T H E T J A A R V E R S L A G

uitgebracht op de Algemene Ledenvergadering, gehouden op Zaterdag 2 April
1955, in het Krölller-Müller-Museum

Leden - Het aantal der leden nam vrij aanzienlijk toe en bedroeg op 31 December 1954 ongeveer 550; het is niet goed mogelijk dienaangaande een exact cijfer te geven, daar een aantal personen zich in de loop van het jaar opgeven, doch eerst met ingang van het volgende. Van meer belang is, dat het aantal der leden nog steeds stijgt en op 1 April 1955 bedroeg 596.

Bestuur - Het Bestuur onderging uitbreiding door benoeming van Mevrouw J.J. Hacke-Oudemans, Prof. Dr L.F. de Beaufort en de heer F.J. Tiele. De heer Heybroek zag zich genoodzaakt wegens vertrek naar elders te bedanken. Op de ledenvergadering van 10 April werd de heer Jhr. W.H. de Beaufort als voorzitter bij acclamatie herkozen, welke benoeming hij verklaarde aan te nemen.

Vergaderingen en Hoge-Veluwedagen - Het Bestuur

vergaderde twee maal, de leden één maal. Op de ledenvergadering van 10 April 1954 werden de verslagen van secretaris, penningmeester en kascommissie uitgebracht en aan de penningmeester décharge over zijn beheer over 1953 verleend.

De eerste Hoge-Veluwedag op 12 Juni 1954 werd begünstigd door fraai weer en bezocht door ongeveer 60 leden en 25 introducées. De heer E.T.G. Elton van het I.T.B.O.N. hield een zeer boeiende voordracht over de mieren en liet ons daarna aan de nesten dezer dieren in het terrein allerlei wetenswaardigs zien. Een woord van dank voor het gebodene is hier zeker op zijn plaats.

De tweede, eveneens door zeer fraai weer begünstigde Hoge-Veluwedag op 9 October 1954 trok buitengewoon veel belangstelling. Niet minder dan 140 leden en 104 introducées gaven zich hiervoor op. Door een aantal leden van het Valkeniersgilde Adriaan Mollen werd een uiterst wekkende demonstratie, bestaande uit een voordracht in Rijnzenburg en vluchten in het terrein, gegeven. Voor gedetailleerde mededelingen moge worden verwezen naar het uitvoerige verslag van Mevrouw J.J. Hacke-Oudemans in de Lente-Schouw.

Ook hier is het een aangename plicht allen, die tot het welslagen van deze bijeenkomst hebben meegewerkt, hartelijk te bedanken. Het Bestuur had een belangstelling als de thans geblekene, in het bijzonder van de zijde van niet-leden, niet kunnen voorzien en zo ontstond een introductieprobleem in verband met de niet onbepaalde ruimte van Rijnzenburg. Het Bestuur wil natuurlijk gaarne belangstellenden in de gelegenheid stellen met onze Vereniging kennis te maken, doch heeft in verband met omstandigheden van praktische aard besloten dit punt in het bijzonder onder het oog te zien.

Uitgaven der Vereniging - Het nieuwe verenigingsblad, "de Schouw" gedoopt, werd twee maal aan de leden toegezonden. Het Bestuur meent te hebben

mogen beluisteren, dat deze uitgave in de smaak der leden valt. Een woord van bijzondere dank aan de redactie, bestaande uit de dames Kreunen Mees en Hacke en de heer Wigman, wordt hierbij gaarne uitgesproken, terwijl de secretaris met grote erkentelijkheid herdenkt alle hulp, welke hij van Mevrouw Kreunen Mees heeft mogen ondervinden bij het adresseren van honderden oproepingen e.d. aan de leden en ander tijdrovend werk.

Daar de najaarsschouw wat laat was verschenen en het geen zin had dadelijk daarop weer een aflevering te doen uitgaan, besloot het bestuur in de plaats daarvan aan de leden een kalender voor 1955 te zenden. Het bestuur waardeert zeer, dat zijn lid de heer Tiele zo vriendelijk was een door hem vervaardigde tekening, voorstellende een jonge boomvalk, voor het blad beschikbaar te stellen, waardoor deze kalender blijvende waarde kreeg.

Samenvattend kan worden gezegd, dat de vereniging bloeit en de toekomst met vertrouwen kan worden tegemoet gezien.

De Secretaris: C.J. Pické.

U i t t r e k s e l
VAN HET VERSLAG DER ALGEMENE LEDENVERGADERING

van de Vereniging van Vrienden van de Hoge Veluwe op Zaterdag 2 April 1955
om 14.40 uur in het Rijksmuseum Kröller-Müller

Aanwezig waren 29 leden, waaronder de leden van het Bestuur: Jhr W.H. de Beaufort, Mevrouw Kreunen Mees, Mevrouw Hacke-Oudemans, Prof. Dr De Beaufort, Memelink, Van Tuil en Pické.

1. Opening.

De Voorzitter opent om 14.40 uur de vergadering. Hij heet de aanwezigen welkom en spreekt er zijn vreugde over uit, dat we in deze mooie omgeving kunnen vergaderen.

2. Notulen.

De notulen der vorige vergadering worden voorgelezen en ongewijzigd goedgekeurd.

3. Jaarverslagen.

De secretaris leest het jaarverslag over 1954 voor, dat onder dankzegging wordt goedgekeurd. De penningmeester brengt het financieel verslag over 1954 uit. De heer Van Houtum deelt namens de kascommissie mede, dat de boeken in orde zijn bevonden.

4. Verkiezing Bestuursleden.

Het aftredend Bestuurslid Mr C.J. Pické wordt bij acclamatie herkozen, die deze herbenoeming verklaart aan te nemen, doch in overweging geeft eens uit te zien naar een kracht, die meer tijd heeft en geleidelijk aan zou kunnen worden ingewerkt.

5. Kascommissie.

Aangevezen worden: Mej. S. Boekhoff en de heren H.M.M. Jeekel en F.H. Fentener van Vlissingen.

6. Mededelingen en Plannen.

De voorzitter deelt mede, dat er thans weer alle reden is om aandacht te schenken aan het van de oprichting der Vereniging af bestaande plan van de "Aanschouw". De directeur van het Nationale Park wendde zich tot spreker naar aanleiding van berichten in de dagbladen, dat er door het Ministerie van O.K.W. een commissie voor Natuurhistorische Musea in het leven was geroepen. De genoemde commissie is reeds actief onder leiding van Prof. Engel. Spreker ontving voorts in Februari j.l. van Prof. De Beaufort een brief over dit onderwerp. Spreker heeft toen de voorzitter van het Stichtingsbestuur, de heer Van Eeghen, gewezen op de grote belangstelling in onze kring. Een ander belangrijk feit was het bericht in een dagblad, dat door het Ministerie van Landbouw plannen werden overwogen ter bescherming van het grote wild, deels door straffer politietoezicht, deels door de stichting van een Jachtmuseum in de buurt van Hoenderloo. Hieraan was niet vreemd de overweging, dat daar door de aanwezigheid van het Nationale Park veel publiek komt. Spreker vindt, dat dit attractiepunt beter IN dan BUITEN het Nationale Park kan zijn. Bovendien moet men zich niet bepalen tot een Jachtmuseum, maar streven naar een collectie, die volledig alle aspecten der Veluwe natuur omvat; de jacht maakt daar uiteraard deel van uit. Spreker mocht vernemen, dat de aandacht van het Stichtingsbestuur op deze aangelegenheid is gevestigd. In de eerste dagen van Maart ontving spreker een brief van Mej. S. Boekhoff, waarvan de quintessence was, of het nu niet tijd wordt, dat we wat doen. Dit schrijven is zeker een aansporing om op de ingeslagen weg door te gaan. Spreker leest daarop een brief voor van Prof.

De Beaufort. Spreker heeft inmiddels opgesteld een rapport en is van mening, dat een dergelijk rapport, gezonden aan het Stichtingsbestuur en de voormelde commissie in opdracht van de aanwezigen der Vereniging nog meer kracht zou hebben dan wanneer dit alleen van hem zou uitgaan.

De vergadering verenigt zich met dit voorstel.

8. Sluiting.

Daar niemand meer het woord vraagt, sluit de voorzitter om 15.40 uur de vergadering onder dankzegging aan de Directie van het Rijksmuseum Kröller-Müller voor de genoten gastvrijheid en de betoonde belangstelling.

C.J. Pické.

S Y M P T O O M V A N J U L I

ROERICHEID ONDER 'T REEWILD

Twee bijzondere herdenkingsdagen vallen in de landelijkheid van de Veluwe-zomer. Sint Jan, de langste dag en een opmerkelijk keerpunt in de omloop van het jaar, ligt alweer achter ons; toen begon de linde te bloeien en dat houden de Gelderse boeren van de oude stempel in de gaten, want naar de ervaring van eeuwen moet dan met Sint Jacob (d.i. 25 Juli) de rogge rijp wezen, terwijl zij "den ouden Mei" in de aren dient te schieten, m.a.w. op de 13e. Door het koude, gure en tegenwerkende voorjaar van 1954 kwam dat thans echter niet uit.

Het lengen en korten der dagen is nog steeds op het platteland van veel groter betekenis dan in de stad en de omkeer door mid-winter en mid-zomer verdeelt voor de rechtgeaarde boer het jaar in twee helften, al weet hij niets meer van de invloed der oude lotsdagen.

Van Sint Jan af, als geleidelijk de avonden korten, begint de drukke oogsttijd, maar de eerste weken bemerken we nog weinig van verval en verloop in de levende natuur. Het gemaaide hooiland vertoont het frisse etgroen der eerste of wel-

licht tweede snede, de waterkant heeft een kleu-
rige garnering en pas wanneer Sint Jacob nadert en
de blonde weelde van het roggeland valt onder
maaimachine of ouderwetse zicht, bezinnen we ons,
dat de tijd verglijdt.

We zitten dan in de zomervacantie en talloze tij-
delijke gasten van onze gouw zien op de kleine ak-
kers van de Hoenderlose dorpseng de schoven in
lange rijen op de stoppel. Indrukwekkender nog vol-
trekt zich de oogst in de tientallen hectaren om-
vattende velden van het Delerwoud, die afglooiën
naar de oostelijke zoom van het Nationale Park.

Het is alles veel meer spectaculair dan een ander
symptoom van Hooimaand. Ik bedoel de hoogtijdagen
van het reewild, die omtrent gencemde periode val-
len en een speciaal relief aan de revieren verle-
nen, waar zich deze nobele gazellen van Europa
ophouden.

Reeds in de laatste dagen van Juni begon zich -
wellicht slechts merkbaar voor de insiders - een
zekere onrust onder deze dieren baan te breken,
een grotere beweeglijkheid en min of meer ongedu-
rige roerigheid, die allengs toenam bij de rode
galants. Zij zoeken langs de bosranden en op de
wildakkers naar minziek gezelschap, snuffelend met
de fluweelzwarte windvang en verdrijvend een be-
moeiziek rivaal. Langs het roggeveld, in de haver
van "Everwijnsersf" op Kemperberg, onder de hoge
pijnbomen met het boomvalkenhorst, op de wissels
en in de klaver van de Schapenwei bij St. Huber-
tus, waar elke avond hazen en konijntjes fourage-
ren - overal vinden wij na zonsondergang en 's och-
tends de fraaie, ranke reeën in hun glanzend-ros-
sige dos en ge kunt U nauwelijks voorstellen, hoe
prachtig die contrasteert met het verzadigde groen
van naaldhout, lovers en gouden graan.

Dat het reewild thans in zijn hoogtijd verkeert,
valt aan alles te zien; de bokken drijven hun dul-
cinea's door dik en dun, hun hoestende kuchen wis-
selt af met het hoge piepen van de rekken en soms

gaat het in een vreemde carroussel om een den of berk, zodat we daar later een heksenkring door het gras getreden vinden. Hoewel minder luidruchtig dan bij de herten in hun herfsttournooi op de open hei, is toch ook de bedrijvigheid van het reewild kenmerkend en opvallend genoeg om te proberen er wat van te zien te krijgen. Mijdt daarbij luidruchtig gezelschap en mensen zonder geduld voor zulk een voorstelling. En wanneer we zo van hun boeiende presentie genieten, rust het oog en passant op allerlei, dat Juli etaleert: de kussens van 't walstro, de rose pluimen der kattestaarten of bastaardwederik op de kaalslag, het eerste bloeiende risje heide, de lila tapjtjes van de thijm, het gele Jacobskruid, het gouden hertshooi, de bramen, de lonkende zandklokjes, het keurzame zilverschoon en nog veel meer, dat ge op zulke trips in 't voorbijgaan empocheert, soms opvallend, anderszins bescheiden en verscholen, doch tezamen vol zomerse verheugenis voor oog, hart en gemoed - zelfs al zou de bruiloft van prins en prinses in het parkbos van de Hoge Veluwe U onverhoopt ontgaan.

A.B. Wigman.

V R I E N D E N S C H R I J V E N O N S

Op ons verzoek om daadwerkelijke medewerking van onze "vrienden" aan de inhoud van "de Schouw" kregen wij het volgende stukje van een "vriendin" uit Amsterdam:

Elke genegenheid moet ééns een beginstadium hebben doorleefd. En we weten allen: ogenschijnlijk kleine voorvallen kunnen soms grootse gevolgen hebben. Dit is voor ons bewaarheid, toen een gelukkig gesternte ons in oorlogstijd naar een bij-

eenkomst van de Natuurhistorische Vereniging voerde, waar rentmeester Memelink een lezing hield over het Nationale Park "de Hoge Veluwe". Dat die lezing in hoge mate ons verdere leven zou beïnvloeden, lag toen nog voor ons verborgen. Maar de aantrekking tot dit gebied was er reeds die avond. Het voorstel van de heer M.: "Komt U eens naar ons Park, U krijgt deskundige leiding mee op Uw tochten, als U dat wenst" knoopten we dan ook goed in de oren. De bekoring was zo onontkoombaar, dat we meteen na de oorlog naar Hoenderlo trokken. Dat was dan het begin van onze grote liefde voor het Nationale Park.

Als "deskundig leider" op een van onze eerste tochten kregen wij niemand minder dan de heer Nab mee. We zijn hem zeer veel dank verschuldigd voor alles, wat we van hem mochten leren, niet alleen op het gebied van het edelwild, maar evenzeer op dat van de kleine dieren, zoals het trechtertje van de mierenleeuw op het zandpad, de zang van de goudvink, de uilenballen etc. Oom Willem Nab, van deze plaats nog eens heel veel dank; mede door U en Uw vrouw hebben wij een grote levensrijkdom verworven. En dan zullen we zeker niet de andere jachtopzieners vergeten, die altijd met raad en daad voor de bezoekers van het Nationale Park klaar staan.

Na die eerste vakantie zwierven we jaar in jaar uit door dit interessante gebied en alles, wat onbekend was, werd 's avonds gevraagd aan jacht-schut en vele andere gastvrije Hoenderlose vrienden.

Eerst ging onze belangstelling in hoofdzaak uit naar hert, ree, moufflon, wild zwijn; we zwierven over het landgoed, liepen natuurlijk aan veel bezienswaardigs voorbij, want we hadden slechts ogen voor het wild. Zeker, we hadden op de excursies van de Natuurhistorische Vereniging wel geleerd op alles, wat leeft en groeit en bloeit te letten, maar op "de Hoge Veluwe" was het wild toch

de grote aantrekking. Maar onze belangstelling breidde zich ook later uit tot de vogels. Steeds weer is het stille zitten - urenlang - een adembenemende belevenis; het is wonderschoon de natuur van dichtbij ongestoord gade te slaan. In een klein vijvertje ziet men vinken (o.a. appelvink en goudvink), mezen, lijsters, groene, honte, zwarte specht, eekhoorns drinken en baden. Er komt begrip voor de vogels van loof- endennenbos, heide- en moerasvogels, roofvogels. Steeds meer vogelboeken worden aangeschaft; Heimans en Thijsse en boeken van de heer Wigman worden met nog groter interesse gelezen; boomknoppen, bladeren en bloesems met groter aandacht bekeken. Men wil meer weten over de vogeltrek. Dit alles en nog zo veel meer, te veel om op te noemen, heeft dat prachtige, interessante gebied "de Hoge Veluwe" voor ons teweeg gebracht. Aan deze ontwikkelingsgang is geen einde gekomen en zal nooit komen. We kunnen niet genoeg krijgen van dit bijzonder mooie terrein en kunnen iedereen aanraden daar te gaan zwerven om hun kennis te verrijken en hun levensvreugde te verhogen.

Amsterdam

A.B.-D.

VERZOEK

Bij meerdere donateurs - tevens leden onzer Vereniging - moest per postkwitantie over donatie en contributie worden beslist. Dit betekent niet alleen veel werk voor de Administratie van het Park, doch de praktijk wijst tevens uit, dat vele kwitanties onbetaald terug komen met aantekeningen als "2 maal niet thuis", "zal worden gegireerd" enz.

Gevolg: wederom correspondentie! Ik doe daarom een dringend beroep op alle "Vrienden" hun donatie en contributie dadelijk na ontvangst der donateurskaarten, dat is dus omstreeks de jaarwisseling, te willen voldoen op giro 153642, dan wel op onze rekening bij de Rotterdamse Bank te Arnhem.

Bij voorbaat kunt U van mijn dank verzekerd zijn.

Ir J.H. van Tuil, dir. v.h. Nat. Park.

HONDEN ACHTER WILD

Ongetwijfeld hebben onze Hoge-Veluwe-Vrienden de alarmerende berichten in de pers gelezen omtrent de bloeddorstige honden, die omtrent Pasen het zuidelijk gebied van het Nationale Park onveilig maakten. Een 17-tal moeflons van elke leeftijd werden helaas het slachtoffer.

Wij willen op deze plaats, voor zoveel nodig, nog eens de aandacht vestigen op de dringende noodzakelijkheid geen honden los in het veld en bos te laten lopen. Bij constatering waarschuw men het personeel of verzoeken aan de eigenaar op grond van het bovenstaande de onder zijn hoede staande dieren vast te houden. Overigens vindt men in ons gidsboekje een zeer nadrukkelijke verbodsbepaling, waarop kan worden gewezen.

WILDEXCURSIES

De usantiële uitstapjes per rijwieltje, welke onder leiding van een jachtopziener door de Wildbaan worden georganiseerd, vinden ook in het zomerseizoen 1955 voortgang, respectievelijk in ochtend- en avonduren uitgaande van Hoenderlo en Otterlo.

UIT HET BUITENLAND

Uit "The Falconer" van December 1954, officieel orgaan van "The British Falconers Club":

A Dutch Falconers' Hut

A few miles north of Arnhem you will find the National Park "De Hoge Veluwe", an enclosure of about 24.000 acres. The Park is kept in an entirely natural state, all forms of game, red and roe deer, wild boar and mufflon are preserved. To keep the stock of game at a healthy level, shooting is carried out from time to time.

In view of the old and close association that

falconry has had with this part of Holland (The Royal Loo Hawking Club flew their hawks only ten miles away) the Park Committee felt that falconry should be given a permanent home within the Park. The illustration shows the Falconers' Hut of the Nederlands Valkeniersverbond "Adriaan Mollen", which was opened on St. Hubert's Day 1953 by the Jagermecster of Her Majesty the Queen of the Netherlands, Jhr. W.H. de Beaufort, the game adviser for the Hoge Veluwe.

It contains a living room with kitchen and four bunks, a mews with two screen perches and a small room for blocks, etc.

Since the Dutch falconers have spent many a pleasant day hawking there and would be very pleased to see English falconers with their Hawks, should they like to visit them, to carry on the close association which has existed for so many years amongst falconers of our two countries.

De illustratie, waarvan in het stukje sprake is, betreft een over de gehele pagina afgedrukte foto van de hut met op de voorgrond valken op hun blokken.

Luftschutz durch Falknerei

Die militärische und die zivile Luftfahrt in England benötigen etwa 1600 Falken oder Habichte, um auf den verschiedenen Flugplätzen Vogel zu bejagen, die Start und Landung von Flugzeugen gefährden. Das Beschaffungs- und Ausbildungsprogram ist bereits seit längeren angelaufen. Es liegt in den Händen des bekannten englischen Falkners Stevens und seines Mitarbeiter Pollard.

Dat het vluchtbedrijf, waarmee wij ook op het Nationale Park worden geconfronteerd, tot ongedachte aspecten kan leiden, blijkt uit het bovenstaande

de berichtje, dat wij aantreffen in het jagersor-
gaan "Wild und Hund" van 10 April 1955.

(Hoe de vogels het luchtverkeer kunnen belemmeren,
hopen wij in een volgende aflevering nader uiteen
te zetten. Red.)

Heidebrandvraagstuk

In "Country Life" van 28 April 1955 staat een in-
teressant artikel over het afbranden van de hei.
In Engeland komt men ongeveer tot dezelfde onder-
vindingen als hier, hoewel er zich daar ook weer
andere problemen voordoen.

Belangstellenden kunnen het nummer voor een week
ter lezing krijgen; aanvragen bij red. "de Schouw".

K A L E N D E R

Van de vierbladige kalender van de firma Woldring
en Idema N.V. te Groningen, met dieren in het
landschap van "de Hoge Veluwe", door de heer Wig-
man in onze "Lente-Schouw" besproken, ontvingen
wij als vriendelijke attentie van genoemde firma
enige honderden stuks voor onze leden. Vooral de
twee bladen met de 6 laatste maanden, met mouflons
en herten, zullen zeker de belangstelling wekken.
U kunt een exemplaar op de a.s. Hoge-Veluwedag,
4 Juni, krijgen en verder op aanvraag bij de redac-
tie van "de Schouw".

++ En ach, zoo'n vleugje
Van 't warme woud.
Zoo'n hartig teugje
In 't dennenhout.

ADEMA VAN SCHELTEMA

A U T O B U S D I E N S T
NAAR EN DOOR HET NATIONALE PARK

Door het Gemeentelijke vervoerbedrijf te Arnhem zal, evenals het vorige jaar, ook in de zomer van 1955 een autobusdienst Arnhem-station - Museum - Jachtslot v.v. worden ingelegd, aanvangende Zondag 19 Juni t/m Zondag 11 September.

Bij het verschijnen van deze aflevering was de dienstregeling nog niet verschenen.

" D E H O G E V E L U W E "

door A.B. Wigman

(Uitgave: Zomer en Keuning, Wageningen)

Dit nieuwste boek van de bekende natuurhistorische medewerker van het Nationale Park, kan men beschouwen als een zeer uitgebreide gids van "de Hoge Veluwe". De opschriften der hoofdstukken: inleiding, hoe het kwam, de huidige staat, in de bossen, heide en stuifzand, geven de draad van zijn beschrijvingen aan. Hoe uit het groeiende bezit van de heer en mevrouw Krölller-Müller een nationaal park geworden is, waarin de oorspronkelijke natuur, evenals de cultuur van vroeger en later tijden, in het Krölller-Müller-museum, vertegenwoordigd zijn.

Hij neemt ons mee door de verachillende landschappen en wijst zowel op het ontstaan daarvan als op de flora en fauna, die men er kan opmerken.

Goede foto's van vroeger en nu, van dieren, planten en kunstwerken illustreren het werk. Jammer, dat een opgave van bronnen en literatuur, waaruit geput is, ontbreekt.

Minder gelukkig lijkt ons de omslag, met de kop van een reebok in vreemde roodachtige kleur, met nog een foto van het huis St. Hubertus in de hals.

De directeur van het Nationale Park, de heer Ir J.H. van Tuil, schreef de inleiding.

I.K.H.

